

Csak Gyurta őrizi a trónt

Londoni olimpiai bajnokaink többsége nem nyerte meg idei világversenyét

Gyurta Dániel 2009 óta megingathatatlanul ül a 200 méteres mellúszás trónján

FOTO: EUROPEPRESS/APP/LLUIS GENE

London és Rio de Janeiro között túljutottunk az első negyeden, és bár nemcsak a vízilabda, hanem a sport általános igazsága, hogy a meccset a végén kell megnyerni, azért az sem érdektelen, miként állunk az olimpiász elején. Nos, első látásra nem túl jól: tavalyi olimpiai bajnokaink közül idei világversenyét csupán Gyurta Dániel nyerte meg, Risztov Éva, Szilágyi Áron, Pars Krisztián és – jöllehet esetében csak kontinensviadalról beszélhetünk – Berki Krisztián nem. A kajak-kenu-világbajnokság persze még árnyalhatja a képet – a jövő hét végén rendezik a sportág idei csúcseményét –, de vízilabdázóink, párbajtőrözőink és Hosszú Katinka ezt már meg is tették.

BALLAI-FÁBIK

London két magyar úszóaranya Barcelonában háromra, sőt, ha a férfi vízilabdázók elsőségét is ideszámítjuk, négyre nőtt. Ez önmagában számszerűsíthető, így vitathatatlan minőségi ugrás. De csak önmagában az. Még akkor is, ha Gyurta Dániel a 200 mell megingathatatlanul tűnő egyeduralkodója. Nagy pályán öt éve veretlen, London mellett három vb-ről (2009, 2011, 2013) és két Eb-ről (2010, 2012) hozott aranyat. Ebben a számban ritka a semmiből berobbanó, „első gimnazista” típusú zseni – bár Gyurta éppen ezzel az volt Athénban –, *Kitadzsima* is éveken át őrizte trónját, 2004-ben és 2008-ban négy olimpiai bajnoki címet nyert. Számunkra ez elsősorban azért érdekes, mert ugyebár a 200 mellett 100-on is duplázott, miként az olasz *Fioravanti* is 2000-ban, Sydneyben. Azaz, miért ne lehetne képes hasonló bravúrra Gyurta 2016-ban, Rióban? Hiszen Londonban a rövidebb távon is centikkel maradt le a dobogóról, ezen nekibuzdulva kijelentette, mostantól 100-as úszónak is tartja magát, és ezt érdeklődésemre nem egészen egy hónapja, a barcelonai vb-n meg erősítette.

Gyurtaéhoz hasonlóan *Hosszú Katinka* is háromszoros világbajnokunk, csak hogy ő mindháromszor olimpiát követő esztendőben nyert; 2009 után Barcelonában kétszer is, 200 és 400 vegyesen. Olimpiát megelőző viadalon viszont sokkal nehezebb győzni, magáról az ötkarikás próbáról nem is beszélve. „Katka” egy oldalal előrébb, a Sport7fő nagy interjújában kétséget sem hagy afelől, hogy világa jelenleg minden világok legtekélyesebbike, ahol azért bármikor felbukkanhat – Rióban nagy valószínűséggel fel is fog – egy Je Si-ven-típusú, ősi teknőcvértől hajtott kínai csodaúszó, ezért 2016-os kalkulációkat ne három úszóaranyról kezdjük.

Már csak azért se, mert London másik magyar hősozsa, *Risztov Éva* címvédésére még kisebb a garancia. *Darnyi, Egervári*, vagy akár napjainkból Gyurta, *Cseh* annyiszor akart, akár győzni, ahányszor csak lehet; Risztov ezzel szemben olimpiai bajnokságra áhítozott, és ezt a célját elérte. Minden gesztusa, cselekedete erről

árlukodik. Az örök elégedetlen bizonyos tekintetben „örök elégedetté” vált, ezért Rióban nagyobb esélyt adnának neki, ha a Hyde Parkban csupán második lett volna. Éva ráadásul ismét edzőt keres, a számára ideálisat – tartunk tőle, ez csupán elméleti kategória.

Férfi-vízilabdaválogatottunk londoni diadala Rióra természetesen nem lehet garancia, csupán ígéret. Csapatunk – ahogyan érdeklődésünkre *Benedek Tibor* szövetségi kapitány fogalmazott – nem lett hirtelen jobb, mint a szerbek vagy az olaszok, akik öt éve együtt játszanak, mert már akkor fiatalítottak, ez az elsőség a pilanatnyi formánkat jellemezte, nem a tudásunkat. Fiaink azonban a londoni súlylyedés után visszatértek az aranyesélyek közé, és az elitklub öt tagot számlál. A következő három esztendőben valószínűleg nem is lesznek már többen, de kevesebben se.

Vívásban a férfi kardozóknál jóval nagyobb a konkurencia, amit hűen tükröz, hogy a hazai rendezésű, budapesti vb-t megelőzően London óta a nyolc Világkupa-állomáson és az Európa-bajnokságon kilenc különböző versenyző győzött. „Természetesen” köztük van *Szilágyi Áron* is, aki begyűjtött egy ezüstöt és három bronzot is, majd olimpiai bajnokunk a Syma-csarnokban ugyancsak a dobogó harmadik fokára állhatott fel. S arra, hogy vb-n a legjobb nyolc kardvívó között három magyar legyen – mert most *Szatmári András* és *Gémési Csanád* is beverekedte magát az elitbe – legutóbb 1975-ben volt példa. Ugyanakkor fájdalmas csapást szenvedtünk el, amikor az idén már Eb-ezüstérmes együttesünk a nyolc között 45-44-re kikapott a románoktól, és a végén éppen Szilágyi „lépett szögbe” 44-41-es vezetéseknél... Am férfi-párbajtőr-csapatunk – *Boczkó Gábor, Imre Géza, Rédlí András, Szényi Péter* – aranya feledtette a kínokat, és női párbajtőrben *Szász Emese* bronzát is lajstromozva pengeforgatóink jobban zártak, mint Londonban. (Ahol ugye Szilágyi egyedül tartotta az „esernyőt”.) S nem kizárt, hogy „öreg” bajnokaink, a 38 esztendőes Imre és a 36 éves Boczkó még Riót is megcélozzák.

A 31 esztendőes *Pars Krisztián* esetében ez nem is kérdés, mi több, a kalapácsvetés londoni aranyérmese a minap a moszkvai

vb-n érdeklődésünkre kijelentette, szerinte még két olimpia benne van. Versenyzőnk a Luznyiki-stadionban a dobogó második fokán kötött ki, miután a lengyel *Pawel Fajdek* az első sorozatban elért 81,97 méteres dobásával sokkolta a mezőnyt. A vb után aztán a szlovákiai Máriatölgyesen Pars 82,40-nel vett revánst, s a Dobó SE idén Moszkva előtt veretlen atlétájának manapság legfeljebb két-három potenciális ellenfele van a földkerekségen. Lólengésben Berki Krisztiánnak sincs több, és neki igazából csak saját magára kell figyelnie. Amennyiben olimpiai, kétszeres világ- és hatszoros Európa-bajnok tornászunk nem ront a gyakorlatában, legyőzhetetlen; ám idén a moszkvai Eb-n a leugrásnál picit hibázott, így be kellett érnie az ezüstérmével. Az ősszel azonban az antwerpeni vb-n helyreállíthatja a világ rendjét.

Tavasszal a budapesti cselgáncs Európa-bajnokságon *Csernoviczki Éva* (48 kg) arany-, *Jóó Abigél* (78 kg) és *Bor Barna* (+100 kg) bronzérmes lett, így dzsúdósaink tartják a pozíciójukat. Emlékezetes, *Ungvári Miklós* tavaly Londonban a „teljes mezőnyben” a második helyen zárt a 66 kg-ban, de azóta egy súlycsoporttal feljebb lépett, *Csernoviczki* olimpiai bronzérmes, és mátol éppen a soron következő olimpia színhelyén, a Copacabana szomszédságában gyűrőznek neki a tatamin a világbajnokságon. Birkózóink sem maradtak érem nélkül a Tbilisziben rendezett Eb-n: az olimpiai ezüstérmes *Lőrincz Tamás* (kötöttfogás, 66 kg) imponáló versenyessel győzött súlycsoportjában, a Londonban harmadik *Hatos Gábor* (szabadfogás, 74 kg) második, a nőknél *Barka Emese* (55 kg) harmadik helyen zárt súlycsoportjában, s versenyzőink hamarosan, szeptember közepén a Papp László Budapest Sportarénában tusakodhatnak a vb-érmekért. A sportágra addig azonban még vár egy kemény meccs, a jövő hónap elején dől el, bent marad-e a 2020-as olimpia műsorában... Tavaly Londonból öttusázóink is szállítottak érmet, *Marosi Ádám* bronzot, aki a július közepi, drzonkói Eb-t megnyerte, csakúgy, mint itt a nők versenyét a mindössze 20 éves *Földházi Zsófia*. Így vele remélhetőleg nem csak a következő olimpián számolhatunk majd. A pentatlonisták világ-bajnoksága Tajvanon jelenleg is zajlik, de sajnos az egyéni és a csapatversenyekben nem termett babér a néhány hete az Eb-n még remeklő magyaroknak.

A nem említett olimpiai sportágakban versenyzőink idén nem váltották meg a világot – az öklívívó *Varga Miklós* (60 kg) és *Harcza Zoltán* (75 kg) Eb-bronzérmeit azért ne feledjük –, de az elkövetkező hónapok világbajnokságait akár még ők is megtehetik.

Végeredményt persze csak Rióban hirdethetünk.

Siker, boldogság, s az e kettőhöz vezető út

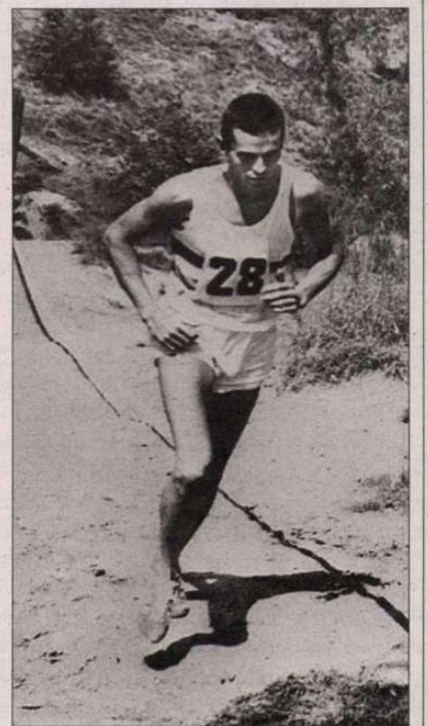
NOVÁK MIKLÓS

Egy hete ünnepelte hetvenötödik születésnapját *Balczó András*. A maga részéről ugyanúgy, mint a hetvenegyediket, a hetvenharmadikat, hosszú évek óta valamennyit: a széles nyilvánosság elől elzárkózva. A harmadik emberöltőt lezáró jubileum apropóján a szokásosnál ugyan érthetően több írás szól róla, ám egyik sem interjúként, öt megszólaltatva. Balczó András ilyen formában már régóta nem kíván kitárulkozni, néhány éve pedig, amikor nem engedték szólásra emelkedni az év végi sportgálán, a sportsajtó előtt resnyire nyitva hagyott ajtót végleg becsukta.

Nem tudom és nem is akarhatom magam a hetvenöt éves, háromszoros olimpiai és tízszeres világbajnok, egykoron rajongott sporthős helyzetébe képzelni, megszabni neki, hogyan, mennyit kellene szerepelnie, miért és mi ellen hadakoznia. Azt azonban pontosan érzékelem, hogy a világ gyorsuló ütemben az ellenkező irányába halad annak, mint amit Balczó András helyesnek gondol. Talán éppen ez az oka az elzárkózásának. Ami nem bezárkózás, Balczó András nem hagyott fel a küldetésével, járja az országot, közönségtalálkozókon beszél az életéről, sikeres öttusa-pályafutásáról, Istenről, hazáról. Különleges alkalmanként a médiában is láthatjuk, hallhatjuk, legutóbb augusztus huszadikán a Kossuth rádióban, a római katolikus egyház Tanúim lesztek című műsorában szólalt meg. Sportról, sikeréről, boldogságról átütő erővel, hittel vallott – kötelességemnek érzem, hogy a gondolatait ekképpen, írásban is népszerűsítsük.

„Nem baj, ha az embernek vannak vágyai, terve, elképzelései, csak nagyon fontos, hogy ez ne váljék az embernek az istenévé, akitől vagy amitől a teljes, maradéktalan boldogságot reméljük. Hogy ez Gizi vagy egy Ford Capri vagy egy teleg vagy egy lakás, az a következő kérdés, ki honnan reméli a teljes és maradéktalan boldogságot. Én azt reméltem, utólag kiderült, naiv vagyok, ha nyerek öttusában egy világbajnokságot, akkor ebbe a bizonyos állapotban fogok kerülni. És arra jöttem rá, hogy amire vágyunk, az nem elképzelhető. Csak akkor tudja meg az ember, mi az az állapot, amire vágyott, amikor belekerül. És ez az állapot sok mindennel együtt előjöhethet, de sikerrel soha. Furcsa dolog, nekem ezt jogom, kötelességem elmondani. Engem igenis sikeres embernek tartanak, több szempontból. És én is azt hittem, hogy boldog leszek, ha világbajnokságot fogok nyerni. Aztán nyertem kétszer olimpiát, öt egymást követő világbajnokságot is. Elmúlt az ötödik nyeres, eggyel többet nyertem, mint bárki más a világon azóta is, eltelt egy hónap, jó volt, igen, itt ülök ennek a kupacnak a tetején, amit öttusának hívnak, igen, elmúlt két hónap, s a maradéktalan és teljes boldogság sehoh. És akkor hirtelen elbizonytalanodtam. Miért edzek nagyon sokat, sokkal többet, mint a többiek, ha a jusomat nem kapom meg, vagyis a teljes és maradéktalan boldogságot? Ijedtem kezdem kutatni, mert kiment az akarás belőlem, a nagy szorongalom, amely engem addig a többiek felé emelt. Honnan lehet boldogságot, akarást szerezni, mert vagy akarok, vagy nem akarok; akarok akarni – fából vaskarika, ilyen nincs. Többek között a Bibliát is ijedten kezdtem olvasni. Vallásos nevelésben részesültem, de éveken keresztül ritkán vettem elő a Bibliát. Találtam egy mondatot. Jézus azt mondja, aki megtartja az életet, elveszíti azt, s aki elveszíti az életét én értem, megtalálja azt. Korábban százszor hallottam, de sohasem értettem. S akkor rájöttem, hogy mit jelent. Ha valaki azt hiszi, ha a vágyai teljesülnek, eléri a célját, s attól majd boldog lesz, az be van csapva. Az marad a halál állapotában. És ha valaki viszont tudja, hogy az elért sikerek nem adják meg a teljes és maradéktalan boldogságot, akkor sokkal nyugodtabban megy előre, mert nincs a cél előtti remegés. A '72-es olimpián jól sikerült a lovaglás, a vívás is nagyon

jól kezdett menni. Tudtam, Magyarországon sokan drukkolnak nekem, és ez teher volt rajtam, hogy megfeleljek az elvárásoknak. Tudtam, hogy ha nyerek, akkor sok ember boldog lesz Magyarországon, ha meg vesztek, akkor legyintenek, a franc egye meg, 34 éve már, a következő olimpiára már nem fog odaérni. Egy idő után úgy éreztem, ha még két órán keresztül ilyen jól megy a vívás, akkor utána mehet egy kicsit rosszabbul is, de meg fogom nyerni az olimpiát. S ebben a pillanatban megcsillant az aranyérem, ami olyan, mint amikor a gépkocsivezetőnek a pofájába fényszórónak. Megzavarja, se kép, se hang, rövidzárlat. 140 centis »krapencsák józsis« is leböktek, leszúrtak. Bosszankodtam, mi történt, miért nem tudok kijönni a gödörből. S egyszer csak azt mondtam magamban, ha nem, hát nem! Megértettem, miért lenne az én járandóságom az olimpia megnyerése. Meg egyébként is, ki tenne nekem szemrehányást, mindent megtettem a cél érdekében, és ha engem valaki azért szeret, mert olimpiai bajnok vagyok, az nem ér semmit. Engem kell szeretni, Bandit kell szeretni. Nem vagyok hajlandó rettegni, befejeztem a drukkolást, méltatlan az élettemhez, hogy ennyire rabszolgája legyek a vágnak, hogy olimpiai bajnok legyek egyéniben is. És amint ez eldőlt bennem, megtöltött a vágyott célról való lemondás, attól kezdve csak adtam a találatot, és nem kaptam. A siker nem szereti azokat, akik remegnek érte. Erre mondja Jézus, hogy a mennyek országa ti bennetek van. Vagyis a mennyek országa nem a sztratoszférában van, nem szögesdróttal körülvett terület, Szent Péterrel a kapuban. Nem, a mennyeknek országa az ember lelkének, szellemének az az állapota, amelynek keresésére, következképpen megtalálására rendelve vagyunk. Semmit nem kell megtenni, csak ami tőlünk telhető, és nem megrendelni a kimeneteleket. S akkor az Isten tud gazdálkodni azzal, amit teszünk. Az embernek nem sikerre van szüksége, mert a siker zajos, a sikerrel gazdálkodni kell, ki kell tudakolni, hogy én vagyok-e a jogos tulajdonosa, én vagyok-e a »Janik«, vagy valaki más is részt vett a helyzet alakulásában.”

Balczó András életútja megismételhetetlen

Így elmélkedik személyes példája alapján a sikerről Balczó András, akit azért egyszer az életben meghallgatnánk meg arról a bizonyos müncheni lövészetről is. Persze könnyebben engedi el a sikert, aki egyszer már elérte azt. Másfelől az beszél róla hitelesen, akinek már volt alkalma megélni. Balczó András hosszú vívódás után jutott el eme gondolatokig, senkitől sem várhatjuk el, hogy egyik pillanatról a másikra mindezt a magáévá tegye. Annál is inkább, mert a sport célja éppen a győzelem, a siker. Balczó András is azt mondja, akarjunk, de ne görcsösen, legyenek vágyaink, de ne váljunk azok rabjává, mert a siker nem szereti azokat, akik remegnek érte.